

**Regeringens proposition till Riksdagen om lag om
ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom
hälso- och sjukvården**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

De ändringar av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som ingår i denna proposition är till karaktären i huvudsak tekniska. I fråga om vissa bestämmelser föreslås också ändringar av innehållet. Enligt förslaget skall förfarandet vid beviljande av rätt att vara verksam som specialist och specialtandläkare ändras för att motsvara internationell praxis så, att rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan beviljar dem rätt att utöva yrke.

Bestämmelserna om uppgifter som skall föras in i centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen och utlämnande av uppgifter ur registret skall enligt förslaget flyttas från förordningen om rättsskyddscentralen för hälsovården till lagens 5 kap., där

det skall bestämmas om innehållet i centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen och utlämnandet av uppgifter ur registret. Enligt förslaget skall rättsskyddscentralen för hälsovården ha rätt att också vidta en tidsbegränsad skyddsåtgärd och begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket inom hälso- och sjukvården eller frånta honom denna, eller förbjuda yrkesutövning som yrkesutbildad person med yrkesbeteckning som skyddas genom förordning.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2001.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge och föreslagna ändringar.....	3
1.1. Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.....	3
1.2. Lagstiftningen i utlandet	4
2. Ekonomiska verkningar	5
3. Beredningen av propositionen	5
4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	6
DETALJMOTIVERING	7
1. Lagförslag	7
Lagen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården	7
2. Närmare bestämmelser	12
3. Ikraftträdande.....	12
LAGFÖRSLAGEN	13
Lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården	13
BILAGA.....	17
PARALLELLTEXTER.....	17
Lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården	17

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar**1.1. Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården**

Lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) trädde i kraft den 1 juli 1994. Genom lagen förenhetligades och uppdaterades lagstiftningen gällande yrkesutövning inom hälso- och sjukvården.

Det har i någon mån förekommit problem vid tillämpningen av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. För att motsvara internationell praxis förutsätter ett förenhetligande av förfarandet vid beviljande av specialistkompetens enligt propositionen att rättsskyddscentralen för hälsovården i enlighet med föreslagna 4 § 4 mom. i stället för genom anmälningsförfarande på ansökan skall bevilja en finsk medborgare eller en utlänning, som har avlagt specialist- eller specialtandläkarexamen i Finland, rätt att vara verksam som specialist eller specialtandläkare.

Det nuvarande arrangemanget mellan forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården och rättsskyddscentralen för hälsovården i fråga om centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen har inte visat sig vara ändamålsenligt. Därför överförs centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen i sin helhet fr.o.m. den 1 januari 2001 till rättsskyddscentralen för hälsovården. Grundlagen samt datasekretesslagstiftningen och offentlighetslagstiftningen kräver att bestämmelserna om registrets innehåll, utlämnandet av personuppgifter och registerföringen flyttas från förordningen om rättsskyddscentralen (1121/1992) för hälsovården till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Bestämmelserna om innehållet i registret skall ingå i 24 a § och bestämmelserna om utlämnande av registeruppgifter i 24 b §.

I fortsättningen kommer behovet av yrkesbeteckningar och deras omfattning samt

utbildningens innehåll och uppbyggnad i lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården att utredas i ett bredare perspektiv än det nuvarande när det gäller tillsynen, kvalitetssäkringen och ändamålsenlighet inom hälso- och sjukvården. I detta sammanhang kommer också frågan om specialistkompetensen att granskas. I denna regeringsproposition tas inte ställning till psykoterapitjänsterna eller psykoterapeututbildningen. Det är dock ändamålsenligt att som en fortsatt åtgärd göra en utvärdering av effekterna av psykoterapeuttjänsterna, definitionerna på de krav som ställs på psykoterapeututbildningen och ordnandet av utbildningen.

Säkerhetsåtgärderna som ingår i lagens 25 och 28 § är med tanke på de yrkesutbildade personernas rättsskydd både bristfälligt formulerade och delvis oenhetligt avfattade. Därför skall formuleringen i 25 § förenhetligas med 28 § så, att bl.a. sjukdom, missbruk av rusmedel och nedsatt funktionsförmåga nämns i bägge paragraferna som sådana omständigheter som kan vara orsak till att en utredning av en yrkesutbildad persons arbetsförmåga och hälsotillstånd kan inledas genom att han åläggs att genomgå de undersökningar som nämns i 25 §. Enligt denna paragraf kan yrkesutövaren åläggas genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus, för utredning av hur hans hälsotillstånd påverkar hans arbetsförmåga. Dessutom kan hans yrkesskicklighet och kompetens utredas genom att han åläggs att genomgå arbetsprövning, att ge ett arbetsprov eller genomgå förhör. I anslutning till granskning av mottagningsverksamheten föreslås en utvidgning av granskningsrätten så att den utöver en yrkesutbildade person också omfattar den biträdande personalen och utrustningen på mottagningen. Polisen skall vara skyldig att vid behov ge handräckning när en granskning genomförs. I praktiken har det visat sig nödvändigt att vidta säkerhetsåtgärder, förutom av de medicinska orsaker som nämns ovan, när det har konstaterats att en yrkesutbildad person saknar yrkesskicklighet av någon motsvarande orsak eller på grund av dessa orsaker, eller när han på

något annat sätt med fog har konstaterats sakna yrkesskicklighet och därför vara oförmögen att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. I praktiken har den funnits ett behov att också administrativt styra de yrkesutbildade personerna, vilket den gällande paragrafen inte gett möjlighet till. Därför föreslås att bestämmelser om detta skall ingå i 28 §.

De bestämmelser om säkerhetsåtgärder som ingår i 26 § kan tillämpas på en yrkesutbildad person när han förfarit felaktigt i sin yrkesutövning. Den nuvarande utformningen av första punkten i förteckningen är bristfällig, eftersom den endast gäller försummelse av de skyldigheter som nämns i 15–21 §. Eftersom det ingår bestämmelser om läkares och tandläkares särskilda skyldigheter i 22 och 23 §, föreslås det att också försummelse av dessa skyldigheter skall nämnas i 26 § 1 mom. 1 punkten. Dessutom föreslås att det införs tidsbegränsade säkerhetsåtgärder utöver säkerhetsåtgärderna i den gällande lagen som är i kraft tills vidare.

1.2. Lagstiftningen i utlandet

Social- och hälsovårdsministeriet har hösten 1999 gjort en internationell jämförelse av yrkesutbildad hälsovårdspersonal i några länder (Selvityksiä 1999:12, STM). Jämförelsen omfattar Finland och de övriga nordiska länderna samt Storbritannien och Holland. Uppgifterna om lagstiftningen i dessa länder grundar sig på denna utredning.

I Finland finns för närvarande 17 legitimerade yrken och 21 skyddade yrkesbeteckningar (till nio av dessa finns inte längre någon utbildning), dvs. sammanlagt 38 grupper yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som omfattas av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. I de övriga nordiska länderna är antalet grupper mindre. I Sverige beviljas 16 yrkesgrupper legitimation, varav 13 samtidigt får en skyddad yrkesbeteckning, och utöver detta finns det dessutom fyra yrkesgrupper som enbart har skyddad yrkesbeteckning. I Norge finns det 27 yrkesgrupper som beviljas legitimation och samtidigt skyddad yrkesbeteckning. På Is-

land finns det 30 yrkesgrupper som beviljas legitimation och troligtvis samtidigt också ensamrätt till yrkesbeteckningen (detta gäller åtminstone läkare och sjuksköterskor). I Danmark finns det 12 legitimerade yrkesgrupper och dessutom regleras tio andra yrkesgruppers utbildning som också omfattas av tillsynen över yrkesutbildade personer. I Holland finns det bara åtta legitimerade yrkesgrupper som samtidigt erhåller skyddade yrkesbeteckningar. I Storbritannien registreras åtminstone 22 grupper av yrkesutövare inom hälso- och sjukvården.

Yrkesgrupper med enbart skyddad yrkesbeteckning finns bara i Finland (21), Sverige (4) och Holland. I de bägge nordiska länderna är avsikten med de skyddade yrkesbeteckningarna att patienter som anlitar hälsovårdstjänster kan försäkra sig om att yrkesutövaren har genomgått en viss utbildning och omfattas av lagen om yrkesutövning och särskilt av övervakningen av yrkesutövarna. I Holland kan yrkesutövare som hör till den biträdande hälsovårdspersonalen erhålla skyddad yrkesbeteckning på grundval av normer på lägre nivå än lag.

I Sverige upprätthåller Socialstyrelsen ett register över legitimerade yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Ur registret framgår också om någons legitimation har återkallats och om någons rätt att ordinera läkemedel har begränsats. Syftet med registret är att ge Socialstyrelsen en översiktlig bild av personalresurserna inom hälso- och sjukvården. Däremot finns inget riksomfattande register över personer som har rätt att använda skyddad yrkesbeteckning, eftersom man anser att det skulle kräva en alltför stor administrativ insats. Socialstyrelsen har dessutom ett register över verksamhet inom hälso- och sjukvården, till vilket yrkesutövaren bl.a. skall anmäla uppgifter om verksamhetens inriktning, verksamhetsställe, antalet yrkesutövare och vilken utbildning de har samt om patientförsäkring som tecknats för verksamheten. Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd upprätthåller ett register över personer vilkas yrkesutövning det gjorts en anmälan om till nämnden. Ur registret framgår också disciplinära eller rättighetsbegränsande åtgärder som yrkesutövarna dömts till av nämnden.

I Norge skall en yrkesutbildad person som

bedriver privat verksamhet, är legitimerad eller har erhållit licens anmäla till länet (specialsjukvård) eller till kommunen (annan hälso- och sjukvård) när han börjar eller upphör bedriva verksamhet som erbjuder privata hälsovårdstjänster. Kommunerna är enligt lag skyldiga att upprätthålla register med dessa uppgifter. Uppgifterna från kommuner och län sammanställs till ett riksomfattande centralregister. Länsläkarna och Statens helhetssyn är för sin del skyldiga att registrera varningar som getts till yrkesutövarna samt begränsningar och indragningar av rätten att utöva yrket.

I Danmark registrerades alla legitimerade yrkesutbildade personer i hälsostyrelsens register, bl.a. namn, personbeteckning, adress, skola samt uppgifter om rätt att utöva yrke.

På Island bereds en ny lag om yrkesutövning inom hälso- och sjukvården som kommer att ta ställning till registreringen av yrkesutbildade personer.

I Holland registreras endast åtta legitimerade yrkesgrupper på ansökan. Övrig hälsovårdspersonal registreras inte i något officiellt register, även om de med stöd av normer på lägre nivå än lag kan ha ensamrätt till användningen av en viss yrkesbeteckning. Fackliga föreningar eller motsvarande organisationer kan dock upprätthålla egna register över yrkesutövarna.

När det gäller beviljande av rätt att vara verksam som specialist eller specialtandläkare skiljer sig den praxis som tillämpas i Finland från praxisen i de andra länderna, där denna rätt i allmänhet endast beviljas på ansökan. I Sverige beviljas för närvarande förutom läkare och tandläkare också sjuksköterskor specialistkompetens. I norsk lagstiftning har inte specialisträtten begränsats till några bestämda yrkesgrupper, utan beviljandet är beroende av social- och hälsovårdsministeriets prövning. I Norge beviljas för närvarande läkare och tandläkare specialistkompetens. I Danmark beviljar hälsovårdsministeriet på ansökan läkare, tandläkare och sjuksköterskor specialistkompetens. På Island kan social- och hälsovårdsministeriet på ansökan bevilja t.ex. rätt att använda yrkesbeteckningen special-sjukskötare eller specialisläkare. I Holland kan det behöriga ministeriet bevilja specialrättigheter.

2. Ekonomiska verkningar

Det tekniska upprätthållandet av centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen hör för närvarande till forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården. I centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen finns ca 280 000 yrkesutbildade personer, av dessa är för närvarande 159 305 legitimerade, 315 har beviljats tillstånd och 119 611 har skyddad yrkesbeteckning. Från och med 2001 överförs det tekniska underhållet av registret i sin helhet till rättsskyddscentralen för hälsovården.

Överföringen av det riksomfattande registret och justeringen och uppdateringen av innehållet i registret medför betydande merkostnader för rättsskyddscentralen för hälsovården och kräver extra resurser. Också utlämnandet av uppgifter ur registret till social- och hälsovårdsministeriet och andra myndigheter för förberedelser för undantagstillstånd och t.ex. beräkning av behovet av arbetskraft innebär på grund av kostnadseffekterna betydande förändringar rättsskyddscentralen för hälsovården. För skötseln av dessa uppgifter har personalresurser och anslag reserverats i budgetpropositionen för 2001. I budgetpropositionen för 2001 anvisas personalresurser och anslag för skötsel av de ovan nämnda nya uppgifterna. Under rättsskyddscentralen för hälsovårdens omkostnadsmoment har såsom tillägg beaktats 883 000 mk i utgifter för underhållet av det riksomfattande centralregistret. Tilläggsanslaget omfattar 435 000 mk för avlöningsutgifter för två personer samt 448 000 mk för uppdatering av innehållet i registret och för det tekniska underhållet av registret.

3. Beredningen av propositionen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 9 februari 2000 en arbetsgrupp med uppgift

1) att utreda vilka brådskande behov det finns att göra ändringar i lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,

2) att utgående från utredningen utarbeta ett förslag till justering av lagstiftningen om

yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och

3) att utreda frågor i anslutning till kompetensfördelningen mellan Ålands landskapsstyrelse, rättsskyddscentralen för hälsovården och den behöriga länsstyrelsen när det gäller tillsynen över hälsovårdspersonalen och administreringen av den privata hälso- och sjukvården.

Arbetsgruppen gjorde de nämnda utredningarna och utarbetade ett förslag till ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i form av en regeringsproposition, samt förslag till ändring av förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994) och förordningen om rättsskyddscentralen för hälsovården. Arbetsgruppen föreslog också vissa vidare åtgärder i anslutning till justeringen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Arbetsgruppen för yrkesutövande inom hälso- och sjukvårdens promemoria (2000:10 SHM) har varit på remiss hos de instanser vars verksamhet de föreslagna ändringarna i huvudsak gäller. Remissinstanserna har i regel ställt sig positiva till de föreslagna ändringarna. Man har ansett att de bidrar till att förbättra kvaliteten på hälsovårdstjänster-

na och patientsäkerheten. I utlåtanden lyfts yrkesbeteckningarna, specialistkompetensen och utlämnandet av uppgifter ur centralregistret över hälsovårdspersonalen fram som viktiga frågor. Dessutom vill man påskynda en mer omfattande revidering av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som skall beakta bl.a. de behov av ett förenhetligande av bestämmelserna som framkommit i samband med internationell praxis. De förslag till justeringar som föreslås i utlåtandena har beaktats i mån av möjlighet.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Grundlagens samt offentlighets- och data-sekretesslagstiftningens bestämmelser gällande register, deras innehåll och utlämnandet av uppgifter har beaktats i propositionen. Vidare har också behovet att tillgång till uppgifter ur centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen för förberedelser för undantagstillstånd och beräkning av behovet av arbetskrafts beaktats.

Propositionen hänför sig till budgetpropositioner för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

Lagen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården

3 §. *Centralregister över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen.* Enligt förslaget skall paragrafen upphävas såsom obehövlig, eftersom den nya 24 a och 24 b § innehåller detaljerade bestämmelser om innehållet i registret och vilka uppgifter och för vilka ändamål uppgifter kan lämnas ut ur registret.

4 §. *Rätt att utöva läkar- eller tandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person och som specialist eller specialtandläkare.* Formuleringen i gällande 4 § 1 mom. om att utöva yrket under någon annans ledning och tillsyn är mångtydig och oklar. När det gäller utexaminerade läkares och tandläkares privatmottagning är det numera allt oftare så, att det inte förekommer någon ordnad övervakning över huvud taget. Därför föreslås att bestämmelsen ändras så, att rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan beviljar rätt att under ledning och tillsyn av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att utöva det ifrågavarande yrket utöva läkar- eller tandläkaryrket vid en sådan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller en sådan enhet inom socialvården som avses i 24 § socialvårdslagen (710/1982). Den föreslagna ändringen kommer att göra ställningen för de läkare och tandläkare som avlagt examen läkare och hindra yrkesutövning vid sådana verksamhetsenheter, där övervakningen av de yrkesutbildade personernas yrkesutövning inte är ordnad på lämpligt sätt.

Paragrafens 2 mom. skall ändras så att rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan beviljar en i 1 mom. avsedd läkare rätt att som legitimerad yrkesutbildad person vara verksam som allmänläkare på basis av genomgången särskild utbildning för allmänpraktiserande läkare eller en motsvarande i förordning bestämd utbildning. Den nuvarande situationen, dvs. att rätten uppstår på grundval av en anmälan om avlagd examen som universitetet gör till rättsskyddscentralen

för hälsovården, avviker från internationell praxis. Praxisen avviker från de system som tillämpas i de övriga länderna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-staterna) där den behöriga myndigheten beviljar denna rätt på ansökan av läkaren. Därför föreslås att rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan skall bevilja en legitimerad yrkesutbildad person rätt att självständigt vara verksam som allmänläkare.

Bestämmelsen i 3 mom. är oklart formulerad. Eftersom rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan godkänner en tandläkares praktiska tjänstgöring, föreslås en förtydligande ändring av formuleringen så, att rättsskyddscentralen för hälsovården beviljar den som har fullgjort den praktiska tjänstgöringen rätt att självständigt utöva tandläkaryrket såsom legitimerad tandläkare.

Till paragrafen skall enligt förslaget fogas ett 4 mom. enligt vilket rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan av vederbörande person beviljar rätten att vara verksam som specialist eller specialtandläkare.

Enligt den gällande 6 § kan specialistkompetens på ansökan godkännas endast i fråga om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som är finsk medborgare eller en utlänning som i Finland genomgått den utbildning som förutsätts för specialistkompetens, eller en medborgare i någon annan EES-stat som i någon annan stat inom EES har genomgått en sådan utbildning. Dessutom krävs att personen i fråga har visat att han uppfyller eventuella andra i förordning bestämda behörighetsvillkor. Enligt 8 § förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården beviljas endast läkare och tandläkare specialistkompetens.

Rättsskyddscentralen för hälsovården beviljar dock enligt 9 § medborgare i Finland eller någon annan EES-stat som har genomgått särskild utbildning för läkare eller tandläkare och tilldelats ett intyg över detta i en EES-stat, på ansökan rätt att vara verksam som specialist- eller specialtandläkare.

I Finland har rätten för en finsk medborgare eller en utlänning som avlagt specialist- eller specialtandläkareexamen uppkommit direkt i och med avlagd examen utan att rättsskyddscentralen för hälsovården har be-

viljat rätten. Universitetens medicinska fakulteter har endast anmält examina till centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen. I internationella sammanhang har den finska praxisen orsakat missförstånd och extra utredningsarbete.

Till följd av det ovan relaterade föreslås att också rubriken ändras så att den motsvarar innehållet i 4 § genom att orden "och specialist och specialtandläkare" fogas till rubriken.

7 §. *Rätt att använda yrkesbeteckning.* I 7 § skall enligt förslaget också ingå en bestämmelse om rätt att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården också för en finsk medborgare eller en utlänning som har genomgått en utbildning som leder till ifrågasvarande utbildning eller motsvarande utbildning i en stat inom EES.

8 §. *Nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.* I förslaget ingår en bestämmelse om att det i fråga om nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesverksamma personer inom hälso- och sjukvården i Finland skall gälla vad som bestäms i överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer. Bestämmelserna i överenskommelsen har trätt i kraft genom förordningen om ikraftträdande av överenskommelsen mellan de nordiska länderna om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer samt av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen (2/1994).

24 a §. *Innehållet i centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen.* Rättsskyddscentralen för hälsovården har för skötseln av sina genom lag bestämda övervakningsuppgifter ett centralregister över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen, i vilket det enligt den gällande förordningen om rättsskyddscentralen för hälsovården bl.a. följande uppgifter om personer som omfattas av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården skall införas: namn, personbeteckning, uppgifter om hemadress som uppdateras genom befolkningsdatasystemet som upprätthålls av befolkningsregistercentralen, uppgifter om yrkesutbildningen, arbetsplats, arbetsplatsens

adress, verksamhet som självständig yrkesutövare och rätt eller tillstånd att utöva yrke eller rätt att som yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning utöva yrke, samt begränsning eller återkallelse av rätten att utöva yrke.

Bestämmelserna om registret skall ingå i 24 a och 24 b §, vilka enligt förslaget fogas till lagen. I 24 a § skall ingå bestämmelser om registerföring och registeruppgifter.

I fråga om behandlingen av personuppgifterna i registret skall dessutom bestämmelserna i personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas till den del som inte annat bestäms i dessa bestämmelser. Av bestämmelserna i personuppgiftslagen är det bl.a. rättsreglerna som gäller genomförande av den registrerades rättigheter som kan komma till tillämpning.

Redan med beaktande av registrets omfattning, ca 280 000 personer, har det i praktiken visat sig inte vara ändamålsenligt för tillsynen och dataförvaltningen att uppdatera registret och alla de ovannämnda uppgifterna. När syftet med registret uttryckligen har varit att tjäna övervakningen av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ur tillsynsmyndighetens synvinkel, har registreringen av alla dessa uppgifter för varje yrkesgrupp inte heller visat sig vara nödvändig.

Att upprätthålla registret med en rimlig arbetsinsats förutsätter att man noga överväger vad som skall föras in i registret och registret kan inte heller utvidgas till ett allmänt register över en yrkesgrupp. Specialister och specialtandläkare får å ena sidan utvidga och å andra sidan begränsa sin yrkesutövning, varför uppgifter om specialisering och specialistutbildning skall föras in i registret. Specialister och specialtandläkare har en mer omfattande rätt att t.ex. ordinera läkemedel, varför det är viktig med tanke på övervakningen av patientsäkerheten att uppgiften om specialistkompetens förs in i registret.

Eftersom alla yrkesutbildade personer som nämns i lagen eller förordningen övervakas av rättsskyddscentralen för hälsovården, skall rättsskyddscentralen för hälsovården dock föra in följande uppgifter om varje yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården: namn, personbeteckning, hemadress, verksamhet som självständig yrkesutövare, rätt att

utöva yrke och eventuell begränsning eller frångående av denna rätt, tillstånd att utöva yrke och eventuell återkallelse av detta tillstånd eller rätt att använda yrkesbeteckning för yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och eventuellt förbud att använda yrkesbeteckning. Vidare anges vilken utbildning rätten, tillståndet eller den skyddade yrkesbeteckningen grundar sig på.

Det föreslås att också sådana avgöranden av rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelsen skall antecknas i registret som innebär att administrativ styrning har inletts på grund av brister i den yrkesutbildade personens yrkesutövning. Administrativ styrning som skall antecknas i registret anses vara anmärkning och sträng anmärkning för den framtida verksamheten. I rättsskyddscentralen för hälsovården förutsätter en effektivisering av övervakningen samt ett för enhetligande av avgörandeförfarandet i rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelserna och avgörandeförfarandet i de olika länsstyrelserna att också länsstyrelsernas avgöranden förs in i registret. Bestämmelserna om registeruppgifterna skall ingå i 2 mom.

Enligt 3 mom. skall de uppgifter som avses i 2 mom. 1 punkten avföras från registret tio år efter det att rättsskyddscentralen för hälsovården har fått en pålitlig uppgift om att personen i fråga har avlidit. Uppgiften fås i regel från befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem. Den angivna tiden är nödvändig bl.a. för utredningen av eventuella skador som uppkommit under yrkesutövningen. De anteckningar i registret som avses i 2 mom. 2 punkten skall avföras när tio år förflutit sedan ett beslut eller ett annat avgörande givits, om det inte i matrikellagen (1010/1989) bestämts en längre tid för avförande av anteckningen. En anteckning om ett straff i registret skall också avföras om straffbarheten för det brott som straffet utdömts för har upphävts. Uppgifter som avses i 2 mom. 3 punkten avförs från registret när de inte längre är nödvändiga med tanke på registrets användning.

Enligt 4 mom. skall, utöver vad som bestäms i 2 mom., uppgift om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården för de riksomfattande förberedelser för undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen

(1080/1991) samt om deras arbetsplatser föras in i registret på det sätt som närmare bestäms genom förordning. I förordningen bestäms närmast om vilka grupper av yrkesutbildade personer som information skall samlas in samt om anmälningsförfarandet. För de riksomfattande förberedelserna för undantagsförhållanden som görs enligt beredskapslagen skall anteckning göras i centralregistret att vissa yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården reserverats för detta ändamål enligt de i beredskapslagen nämnda planer som uppgörs av social- och hälsovårdsministeriet.

24 b §. *Utlämnande av uppgifter ur centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen.* Enligt förslaget fogas en ny 24 b § till lagen. I paragrafen beaktas bestämmelserna om de grundläggande rättigheterna samt de ändringar som föranleds av ändringarna i offentlighetslagstiftningen och datasekretesslagstiftningen. För att överensstämma med vad som förutsatts i dessa överförs de viktiga bestämmelserna i 13 b § och 13 c § 2—4 mom. förordningen om rättsskyddscentralen för hälsovården till lagnivå.

I 1 mom. bestäms om rättsskyddscentralen för hälsovårdens skyldighet att utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut de uppgifter som avses i 24 a § 2 mom. till länsstyrelser samt till myndigheter i en EES-stat för skötsel av uppgifter som ansluter sig till beviljande av rätt eller tillstånd av utöva ett hälsovårdsyrke. Rättsskyddscentralen för hälsovården skall utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter om yrkesutbildade personer som reserverats för undantagstillstånd till social- och hälsovårdsministeriet för utförande av uppgifter enligt beredskapslagen.

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan dessutom enligt 2 mom. ge myndigheter och verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården uppgifter om i 24 a § 2 mom. 2 punkten avsedda påföljder för brott för bedömning av lämpligheten i anslutning till platsansökning. Dessa uppgifter är känsliga uppgifter enligt personuppgiftslagen. Rättsskyddscentralen för hälsovården skall i fall från fall överväga behovet och omfattningen av utlämnandet av uppgifterna.

Av de uppgifter som avses i 24 a § 2 mom.

är följande sekretessbelagda: personbeteckning, hemadress, om den registrerade har förbjudit att den lämnas ut till utomstående, samt avgöranden om begränsning eller fråntagande av rätt att utöva yrke, återkallande av tillstånd utöva yrke och förbud att använda yrkesbeteckning i den mån som dessa innehåller sekretessbelagda uppgifter, t.ex. om patientens eller den yrkesutbildade personens hälsotillstånd eller invaliditet.

Beträffande utlämnande av andra än de ovan nämnda sekretessbelagda uppgifterna tillämpas i princip bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och personuppgiftslagen. I vissa fall är det dock nödvändigt att lämna ut uppgifter också när det inte finns någon grund till behandling av personuppgifter enligt 8 § 1 mom. personuppgiftslagen. Enligt 3 mom. kan uppgifter lämnas ut till sammanslutningar i hälso- och sjukvårdsbranschen för verksamhet som hänförs sig till hälso- och sjukvården. I praktiken kan utlämnande av uppgifter komma i fråga t.ex. till organisationer och läroanstalter inom hälso- och sjukvården samt för distribution av läkemedelsinformation som är nödvändig för patientsäkerheten. Å andra sidan är det nödvändigt att begränsa utlämnandet av sådana uppgifter som avses i 24 a § 2 mom. 2-punkten också när det gäller andra uppgifter än uppgifter om påföljder av brott. Enligt propositionen kan sådana uppgifter lämnas ut i andra än enstaka fall endast till myndigheter, verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården, apotek och sammanslutningar i hälso- och sjukvårdsbranschen för verksamhet som hänförs sig till hälso- och sjukvården. Bestämmelsen hindrar alltså inte utlämnandet av enstaka uppgifter. Med beaktande av att utlämnandet av sådana uppgifter om påföljder av brott som i personuppgiftslagen räknas som känsliga uppgifter begränsas till de situationer som nämns i 24 b § 2 mom., kan det dock inte anses vara motiverat att uppgifter gällande tillsynsmyndigheternas administrativa styrning i fråga om klandervärd verksamhet som är lindrigare än brott lämnas ut i större mängder i alla de fall där utlämnandet av uppgifter kan komma i fråga på grundval av personuppgiftslagen.

Om vilka avgifter som skall uppbäras för utlämnandet av uppgifter bestäms enligt 4 mom. separat i lagen om grunderna för avgif-

ter till staten (150/1992). Utlämnandet av uppgifter enligt 1 mom. samt den informationstjänst som avses i momentet och som ges på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet skall vara avgiftsfria förutom sådana tjänster som rättsskyddscentralen för hälsovården måste köpa från en utomstående tjänsteproducent. Kostnaderna kan i vissa fall bli betydande.

Utöver de föreslagna bestämmelserna skall bestämmelserna om utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas.

25 §. *Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet.* Tillsynen över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen som enligt lag hör till rättsskyddscentralen för hälsovården gäller de yrkesutbildade personernas förmåga att utöva sitt yrke och kvaliteten på deras arbete.

Med tanke på skötseln av tillsynsuppgifterna finns bestämmelser i lagen om hur rättsskyddscentralen för hälsovården skall skaffa uppgifter som baserar sig på en utomstående sakkunnigs observationer eller undersökning av en yrkesutbildad persons förmåga och yrkesutövning. Bestämmelserna om dessa åtgärder ingår i lagens 25 §. Rättsskyddscentralen för hälsovården kan bestämma att en utredning skall göras beträffande en yrkesutbildad persons hälsotillstånd, yrkesskicklighet och mottagningsverksamhet. Informationen som fås genom dessa utredningar är viktiga för bedömningen av den yrkesutbildade personens förmåga att utöva sitt yrke och av hans verksamhet. Genom åtgärderna i denna paragraf kan man ofta få en noggrannare och mer detaljerad bild av den yrkesutbildade personens förmåga att utöva sitt yrke och kvaliteten på hans yrkesutövning än genom andra utredningar.

Med förmåga att utöva ett yrke avses de omständigheter hos den yrkesutbildade personen som är viktiga för hans möjligheter att vara verksam i ett yrke inom hälso- och sjukvården. De omständigheter som är viktigast för förmågan att utöva ett yrke är å ena sidan yrkesutövarens hälsotillstånd och å andra sidan hans yrkesskicklighet.

I 1 mom. ingår bestämmelser om utredning av en yrkesutbildad persons hälsotillstånd. Avsikten är att ordalydelsen skall stämma

överens med ordalydelsen i 28 §. I den föreslagna paragrafen nämns samma omständigheter (sjukdom, missbruk av rusmedel, nedsatt funktionsförmåga och andra motsvarande omständigheter) som i 28 §. Syftet med bestämmelsen är att ge tillsynsmyndigheten tillräckliga möjligheter att på det sätt som varje enskilt fall kräver skaffa information som grundar sig på utredningar och undersökningar om en yrkesutbildad persons hälsotillstånd och om vilka verkningar de omständigheter som eventuellt framkommer i samband med dessa har på hans möjligheter att vara verksam i ett yrke inom hälso- och sjukvården. Termen arbetsförmåga har ersatts med uttrycket "utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälsotillståndet", för att dessa utredningar inte skall förväxlas med termen arbetsförmåga som används i andra sammanhang.

I 2 mom. bestäms om utredning av yrkesverksamheten nödvändig yrkeskicklighet, dvs. yrkeskunskap och praktisk färdighet. Avsikten med förslaget är att ordalydelsen skall förenhetligas med ordalydelsen i 28 §.

I 3 mom. bestäms om granskning av mottagningsverksamheten. Granskning av mottagningsverksamheten är ett sätt för tillsynsmyndigheten att skaffa sig objektiva uppgifter som grundar sig på iakttagelser och undersökningar av en yrkesutbildad person och hans verksamhet, verksamhetsmiljö och biträdande personal samt att utreda ändamålsenligheten hos de journalhandlingar som han har avfattat och utgående från dem bedöma hans yrkesutövning. Avsikten med förslaget är att förtydliga ordalydelsen och betona granskningens mångsidighet som ett sätt att skaffa information. Om rätten för den sakkunniga som tillsynsmyndigheten anlitar att få uppgifter och skyldigheten att hemlighålla uppgifterna bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

I 4 mom. bestäms om handräkning från polisen. Syftet har varit att förtydliga ordalydelsen och dessutom har det beaktats att man vid en granskning skall kunna förbereda sig för att det kan finnas ett behov av handräkning redan innan granskningen genomförs.

Ordalydelsen i 5 mom. skall ändras så att den stämmer överens med uttrycket "utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan

och hälsotillståndet" i det föreslagna 1 mom.

26 §. *Påföljder av felaktigt förfarande.* I paragrafen ingår bestämmelser om hur rättsskyddscentralen för hälsovården för säkerställande av patientsäkerheten kan ingripa i en yrkesutbildad persons yrkesutövning när det konstaterats att han har förfarit felaktigt. I 1 mom. 1 punkten bestäms om försummelse av de skyldigheter som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har. Om läkares och tandläkares särskilda skyldigheter bestäms i 22 och 23 §, som enligt förslaget skall fogas till 1 punkten.

Enligt förslaget skall säkerhetsåtgärderna utökas med möjligheten att begränsa eller frånta rättigheterna under en bestämd tid. Möjligheten att frånta eller begränsa rätten att utöva yrke under en bestämd tid är bl.a. motiverad i situationer, där man genom en tidsbegränsad åtgärd kan tillräckligt effektivt påverka en yrkesutbildad persons felaktiga yrkesutövning. En sådan situation kan t.ex. uppstå när en stor del av en läkares patienter med tiden kommit att utgöras av läkemedelsmissbrukare, och läkaren inte själv förmår ändra på en ordineringspraxis som är oerättigad och felaktig. Möjligheten att tillämpa tidsbegränsade säkerhetsåtgärder förbättrar rättsskyddet för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och gör det möjligt för rättsskyddscentralen för hälsovården att vidta mer individualiserade säkerhetsåtgärder än tidigare. Vidare har bestämmelserna om styrningen av yrkesutbildade personer och säkerhetsåtgärder förenhetligats med 28 §.

Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll.

28 §. *Oförmögenhet att utöva yrke.* I paragrafen ingår bestämmelser om hur rättsskyddscentralen för hälsovården för säkerställande av patientsäkerheten kan ingripa i en sådan yrkesutbildad persons yrkesutövning som är delvis eller helt oförmögen att utan risk för patientsäkerheten vara verksam i ett yrke inom hälso- och sjukvården. Den yrkesutbildade personens oförmåga kan vara beroende av försämrad hälsa (sjukdom, missbruk av rusmedel eller andra motsvarande orsaker och t.ex. försämrad funktionsförmåga på grund av hög ålder) eller brist på yrkeskicklighet (yrkeskunskap och praktiska färdigheter).

Försämrat hälsotillstånd till följd av sjukdom, missbruk av rusmedel eller någon annan motsvarande orsak kan inverka på den yrkesutbildade personens möjligheter att utan risk för patientsäkerheten vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. De medicinska orsakerna kan försämra yrkesutövarens förmåga att fatta självständiga beslut eller på annat sätt göra det omöjligt för honom att utöva yrket på ett korrekt sätt. Som exempel kan svårt rusmedelsberoende eller psykisk sjukdom nämnas.

En långvarig försämring av hälsotillståndet kan också leda till att yrkesskickligheten försämras. Att vara verksam i ett yrke inom hälso- och sjukvården kräver tillräckliga yrkeskunskaper och praktiska färdigheter för varje särskild arbetsuppgift och den yrkesutbildade personen är enligt 15 § skyldig att upprätthålla sin yrkesskicklighet.

Det föreslås att paragrafen skall ändras så att ordalydelsen motsvarar ordalydelsen i 25 § 1 och 2 mom. som behandlar omständigheter som påverkar yrkesutövningsförmågan och yrkesskickligheten. För patientsäkerhetens skull skall paragrafen överensstämma med 26 § 1 mom. a-punkten i fråga om att rättsskyddscentralen för hälsovården kan ingripa i en sådan persons yrkesutövning som är oförmögen att utöva yrket genom att meddela personen närmare föreskrifter och

anvisningar. Dessutom föreslås att säkerhetsåtgärderna i 28 och 26 § förenhetligas. I fråga om föreskrifter och anvisningar samt säkerhetsåtgärder som vidtas för en bestämd tid skall hänvisas till 26 §.

2. Närmare bestämmelser

Eftersom bestämmelser om innehållet i centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen och utlämnande av uppgifter skall tas in i lagförslagens 24 a och 24 b §, skall motsvarande bestämmelser i förordningen om rättsskyddscentralen för hälsovården upphävas genom förordning av statsrådet. De närmare bestämmelser som lagförslaget förutsätter skall tas in i förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

3. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 3 §,
ändras 4, 7, 8, 25, 26 och 28 §, av dessa lagrum 25 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 682/1999, samt
fogas till lagen en ny 24 a och en ny 24 b § som följer:

4 §

Rätt att utöva läkar- eller tandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person och som specialist eller specialtandläkare

Rättsskyddscentralen för hälsovården beviljar på ansökan rätt att under ledning och tillsyn av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva det ifrågavarande yrket utöva läkar- eller tandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person vid en sådan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller en sådan verksamhetsenhet inom socialvården som avses i 24 § socialvårdslagen (710/1982). Rätt beviljas en finsk medborgare eller en utlänning som i Finland har genomgått grundutbildning som leder till ifrågavarande yrke eller en finsk medborgare eller en medborgare i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som i en stat utanför EES har genomgått av rättsskyddscentralen godkänd motsvarande utbildning och som har visat att han uppfyller eventuella andra i förordning bestämda behörighetsvillkor.

En i 1 mom. avsedd läkare som i Finland har genomgått särskild utbildning för allmänpraktiserande läkare eller motsvarande utbildning som föreskrivs genom förordning,

eller som i en stat utanför EES har genomgått motsvarande utbildning som rättsskyddscentralen på ansökan har godkänt, beviljas av rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan rätt att såsom legitimerad yrkesutbildad person självständigt vara verksam som allmänläkare.

En i 1 mom. avsedd tandläkare som har fullgjort den praktiska tjänstgöring som föreskrivs genom förordning beviljas av rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan rätt att självständigt utöva tandläkaryrket såsom legitimerad tandläkare.

En finsk medborgare eller en utlänning som avlagt i 8 § förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (1564/1994) avsedd examen i Finland beviljas av rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan rätt att utöva specialist- eller specialtandläkareyrket såsom legitimerad yrkesutbildad person.

7 §

Rätt att använda yrkesbeteckning

En finsk medborgare eller en utlänning som i Finland eller någon annan stat inom EES har genomgått sådan utbildning som leder till ifrågavarande yrke eller motsvarande utbildning, eller en finsk medborgare eller en medborgare i någon annan stat inom EES som i en stat utanför EES har genomgått

motsvarande utbildning som rättsskyddscentralen för hälsovården har godkänt, har rätt att då han arbetar använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

8 §

Nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Om nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i Finland gäller vad som bestäms i överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer (FördrS 2/1994).

24 a §

Innehållet i centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen

Rättsskyddscentralen för hälsovården för centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen i syfte att sköta tillsynsuppgifterna enligt lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården (1074/1992). Utöver bestämmelserna i denna lag, skall på registerföringen tillämpas personsuppgiftslagen (523/1999).

I registret införs följande uppgifter om den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen:

1) namn, personbeteckning, hemadress, verksamhet som självständig yrkesutövare, rätt att utöva yrke och begränsning eller fråntagande av denna, tillstånd att utöva yrke och återkallelse av detta eller rätt att använda yrkesbeteckning för yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och förbud att använda denna samt uppgift om den utbildning som rätten eller tillståndet att utöva yrke eller använda den skyddade yrkesbeteckningen grundar sig på,

2) avgöranden av rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen som innehåller konstateranden av felaktigheter, försummelse eller klandervärt förfarande i den yrkesutbildade personens yrkesutövning samt uppgifter om varningar, bötes- eller

fängelsestraff, avsättning eller skiljande från tjänsteutövning, samt

3) uppgift om den utbildning som rätten att vara verksam som specialist och specialtandläkare grundar sig på.

De uppgifter som avses i 2 mom. 1 punkten avförs från registret tio år efter att rättsskyddscentralen för hälsovården har fått uppgift om att den registrerade har avlidit. En sådan anteckning i registret som avses i 2 mom. 2 punkten avförs då tio år har förflutit från det beslutet eller avgörandet meddelades, om inte längre tid för avförande av anteckningen bestäms i matrikellagen (1010/1989). En uppgift om straff skall avföras även när straffbarheten för den gärning för vilken straffet har dömts ut har blivit upphävd.

I registret införs också vid behov uppgifter om den yrkesutbildade personens inom hälso- och sjukvården arbetsplats samt uppgift om att den yrkesutbildade personen reservrats för förberedelserna för undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1080/1991) på det sätt som bestäms närmare genom förordning.

24 b §

Utlämnande av uppgifter ur centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen

Rättsskyddscentralen för hälsovården skall utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut de uppgifter som avses i 24 a § 2 mom. till länsstyrelserna för skötseln av dess i lag föreskrivna tillsynsuppgifter samt till myndigheterna i EES-stater för skötseln av uppgifter i anslutning till beviljande av och tillsyn över rätt eller tillstånd att utöva yrket för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Rättsskyddscentralen för hälsovården skall utan hinder av sekretessbestämmelserna till social- och hälsovårdsministeriet lämna ut uppgifter som avses i 24 a § 4 mom. för skötseln av uppgifter som föreskrivs i beredskapslagen.

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan utan hinder av sekretessbestämmelserna till myndigheter och verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården lämna ut uppgifter om sådana påföljder för brott som avses i 24 a §

2 mom. 2 punkten för bedömning av lämpligheten i anslutning till platsansökning.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 8 § personuppgiftslagen, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ge sådana uppgifter som avses i 24 a § 2 mom. 1 och 3 punkten till sammanslutningar inom hälso- och sjukvårdsbranschen för verksamhet som hänför sig till hälso- och sjukvård. Ovan i 24 a § 2 mom. 2 punkten avsedda andra uppgifter än uppgifter om påföljder av brott kan i andra än enskilda fall lämnas ut endast till myndigheter, verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården, apotek samt sammanslutningar i hälso- och sjukvårdsbranschen för verksamhet som hänför sig till hälso- och sjukvård.

Om avgifter som uppbärs för utlämnandet av uppgifter bestäms särskilt. Sådant utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. är dock avgiftsfritt. Vidare får social- och hälsovårdsministeriet avgiftsfritt på begäran informationsservice som grundar sig på rättsskyddscentralen för hälsovårdens centralregister över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen, med undantag av den del som rättsskyddscentralen förvärvar av en utomstående tjänsteproducent.

25 §

Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet

Finns det grundad anledning att anta att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården på grund av sjukdom, missbruk av rusmedel eller nedsatt funktionsförmåga eller av någon annan motsvarande orsak är oförmögen att utöva sitt yrke, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ålägga honom att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus (*utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälso-tillståndet*).

Finns det grundad anledning att anta att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har bristande yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ålägga honom att genomgå arbetsprövning, ge ett arbetsprov eller genomgå förhör för utredande av hans

yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper (*utredning av yrkesskickligheten*).

Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan vid behov bestämma att det skall utföras en granskning av mottagningslokalerna hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården för undersökning av honom, hans yrkesutövning, den biträdande personalen, mottagnings-, undersöknings- och vårdlokalerna, utrustningen samt journalhandlingarna (*granskning av mottagningsverksamheten*). Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan anlita sakkunniga för att utföra denna granskning.

Vid granskningen av mottagningsverksamheten hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården är polisen skyldig att vid behov ge handräckning.

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsätter sig en utredning eller en granskning som föreskrivs i 1—3 mom., kan rättsskyddscentralen för hälsovården förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

26 §

Påföljder av felaktigt förfarande

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården

1) försummar någon skyldighet enligt 15—21 §, eller en läkare eller tandläkare försummar någon skyldighet enligt 15—23 §,

2) fullgör sådana uppgifter för vilka hans utbildning och yrkesskicklighet skall anses otillräcklig eller hans verksamhetsmöjligheter begränsade eller

3) annars handlar felaktigt eller klandervärt,

kan rättsskyddscentralen för hälsovården

a) meddela personen i fråga närmare föreskrifter och anvisningar för yrkesutövningen,

b) för en bestämd tid eller tills vidare begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket,

c) för en bestämd tid eller tills vidare frånta en legitimerad yrkesutbildad person rätten att utöva yrket,

d) för en bestämd tid eller tills vidare förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller

e) återkalla den rätt att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person.

och sjukvården på grund av sjukdom, missbruk av rusmedel eller nedsatt funktionsförmåga, eller någon annan motsvarande orsak eller på grund av på annat sätt med fog konstaterad brist på yrkesskicklighet oförmögen att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, kan rättsskyddscentralen för hälsovården besluta om åtgärder som avses i 26 §.

28 §

Oförmögenhet att utöva yrke

Är en yrkesutbildad person inom hälso-

Denna lag träder i kraft den 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 22 september 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Osmo Soininvaara*

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 juni 1994 om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/94) 3 §,
ändras 4, 7, 8, 25, 26 och 28 §, av dessa lagrum 25 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 682/1999, samt
fogas till lagen en ny 24 a och en ny 24 b § som följer:

Gällande lydelse

3 §

*Centralregister över den yrkesutbildade
hälsovårdspersonalen*

*Rättsskyddscentralen för hälsovården in-
för yrkesutbildade personer inom hälso-
och sjukvården i centralregistret över den
yrkesutbildade hälsovårdspersonalen var-
om stadgas i lagen och förordningen om
rättsskyddscentralen för hälsovården
(1074/92 och 1121/92).*

4 §

*Rätt att utöva läkar- eller tandläkaryrket
som legitimerad yrkesutbildad person*

En finsk medborgare eller en utlänning som i Finland har genomgått en grundutbildning som leder till ifrågavarande yrke eller en finsk medborgare eller en medborgare i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som i en stat utanför EES har genomgått motsvarande utbildning som har godkänts av rättsskyddscentralen för hälsovården, beviljas av rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan rätt att under någon annans ledning och tillsyn utöva läkar- eller tandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person. Härtill krävs att personen i fråga har visat att han uppfyller eventuella

Föreslagen lydelse

3 §

*Centralregister över den yrkesutbildade
hälsovårdspersonalen*

(upphävs)

4 §

*Rätt att utöva läkar- eller tandläkaryrket
som legitimerad yrkesutbildad person och
som specialist eller specialtandläkare*

Rättsskyddscentralen för hälsovården beviljar på ansökan rätt att under ledning och tillsyn av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva det ifrågavarande yrket utöva läkar- eller tandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person vid en sådan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller en sådan verksamhetsenhet inom socialvården som avses i 24 § socialvårdslagen (710/1982). Rätt beviljas en finsk medborgare eller en utlänning som i Finland har genomgått grundutbildning som leder till ifrågavarande

Gällande lydelse

andra i förordning bestämda behörighetsvillkor.

En i 1 mom. avsedd legitimerad läkare som i Finland har genomgått särskild utbildning för allmänpraktiserande läkare eller motsvarande utbildning som stadgas genom förordning, eller som i en stat utanför EES har genomgått motsvarande utbildning som rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan har godkänt, har rätt att såsom legitimerad yrkesutbildad person självständigt vara verksam som allmänläkare.

En i 1 mom. avsedd legitimerad tandläkare som har fullgjort sådan praktisk tjänstgöring som rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan har godkänt och som stadgas genom förordning har rätt att självständigt utöva tandläkaryrket såsom legitimerad yrkesutbildad person.

7 §

Rätt att använda yrkesbeteckning

En finsk medborgare eller en utlänning som i Finland har genomgått sådan utbildning som leder till ifrågavarande yrke eller motsvarande utbildning, eller en finsk medborgare eller en medborgare i någon annan stat inom EES som i en stat utanför har genomgått motsvarande utbildning som rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan har godkänt, har rätt att då han arbetar använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

Föreslagen lydelse

de yrke eller en finsk medborgare eller en medborgare i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som i en stat utanför EES har genomgått av rättsskyddscentralen godkänd motsvarande utbildning och som har visat att han uppfyller eventuella andra i förordning bestämda behörighetsvillkor.

En i 1 mom. avsedd läkare som i Finland har genomgått särskild utbildning för allmänpraktiserande läkare eller motsvarande utbildning som *föreskrivs* genom förordning, eller som i en stat utanför EES har genomgått motsvarande utbildning som rättsskyddscentralen på ansökan har godkänt, *beviljas av rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan* rätt att såsom legitimerad yrkesutbildad person självständigt vara verksam som allmänläkare.

En i 1 mom. avsedd tandläkare som har fullgjort *den praktiska tjänstgöring som föreskrivs genom förordning* beviljas av rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan rätt att självständigt utöva tandläkaryrket såsom legitimerad tandläkare.

En finsk medborgare eller en utlänning som avlagt i 8 § förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (1564/1994) avsedd examen i Finland beviljas av rättsskyddscentralen för hälsovården på ansökan rätt att utöva specialist- eller specialtandläkareyrket såsom legitimerad yrkesutbildad person.

7 §

Rätt att använda yrkesbeteckning

En finsk medborgare eller en utlänning som i Finland *eller någon annan stat inom EES* har genomgått sådan utbildning som leder till ifrågavarande yrke eller motsvarande utbildning, eller en finsk medborgare eller en medborgare i någon annan stat inom EES som i en stat utanför EES har genomgått motsvarande utbildning som rättsskyddscentralen för hälsovården har godkänt, har rätt att då han arbetar använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

Gällande lydelse

8 §

Andra nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Om *andra* nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i Finland stadgas dessutom särskilt.

Föreslagen lydelse

8 §

Nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Om nordiska medborgares rätt att vara verksamma som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i Finland gäller vad som bestäms i överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer (FördrS 2/1994).

24 a §

Innehållet i centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen

Rättsskyddscentralen för hälsovården för centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen i syfte att sköta tillsynsuppgifterna enligt lagen om rättsskyddscentralen för hälsovården (1074/1992). Utöver bestämmelserna i denna lag, skall på registerföringen tillämpas personsuppgiftslagen (523/1999).

I registret införs följande uppgifter om den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen:

1) namn, personbeteckning, hemadress, verksamhet som självständig yrkesutövare, rätt att utöva yrke och begränsning eller fråntagande av denna, tillstånd att utöva yrke och återkallelse av detta eller rätt att använda yrkesbeteckning för yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och förbud att använda denna samt uppgift om den utbildning som rätten eller tillståndet att utöva yrke eller använda den skyddade yrkesbeteckningen grundar sig på,

2) avgöranden av rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen som innehåller konstateranden av felaktigheter, försummelse eller klandervärt förfarande i den yrkesutbildade personens yrkesutövning samt uppgifter om varningar, bötes-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

eller fängelsestraff, avsättning eller skiljande från tjänsteutövning, samt

3) uppgift om den utbildning som rätten att vara verksam som specialist och specialtandläkare grundar sig på.

De uppgifter som avses i 2 mom. 1 punkten avförs från registret tio år efter att rättsskyddscentralen för hälsovården har fått uppgift om att den registrerade har avlidit. En sådan anteckning i registret som avses i 2 mom. 2 punkten avförs då tio år har förflutit från det beslutet eller avgörandet meddelades, om inte längre tid för avförande av anteckningen bestäms i matrikellagen (1010/1989). En uppgift om straff skall avföras även när straffbarheten för den gärning för vilken straffet har dömts ut har blivit upphävd.

I registret införs också vid behov uppgifter om den yrkesutbildade personens inom hälso- och sjukvården arbetsplats samt uppgift om att den yrkesutbildade personen reserverats för förberedelserna för undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1080/1991) på det sätt som bestäms närmare genom förordning.

24 b §

Utlämnande av uppgifter ur centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen

Rättsskyddscentralen för hälsovården skall utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna ut de uppgifter som avses i 24 a § 2 mom. till länsstyrelserna för skötseln av dess i lag föreskrivna tillsynsuppgifter samt till myndigheterna i EES-stater för skötseln av uppgifter i anslutning till beviljande av och tillsyn över rätt eller tillstånd att utöva yrket för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Rättsskyddscentralen för hälsovården skall utan hinder av sekretessbestämmelserna till social- och hälsovårdsministeriet lämna ut uppgifter som avses i 24 a § 4 mom. för skötseln av uppgifter som föreskrivs i beredskapslagen.

Rättsskyddscentralen för hälsovården kan utan hinder av sekretessbestämmelserna

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

till myndigheter och verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården lämna ut uppgifter om sådana påföljder för brott som avses i 24 a § 2 mom. 2 punkten för bedömning av lämpligheten i anslutning till platsansökning.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 16 § 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och 8 § personuppgiftslagen, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ge sådana uppgifter som avses i 24 a § 2 mom. 1 och 3 punkten till sammanslutningar inom hälso- och sjukvårdsbranschen för verksamhet som hänför sig till hälso- och sjukvård. Ovan i 24 a § 2 mom. 2 punkten avsedda andra uppgifter än uppgifter om påföljder av brott kan i andra än enskilda fall lämnas ut endast till myndigheter, verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården, apotek samt sammanslutningar i hälso- och sjukvårdsbranschen för verksamhet som hänför sig till hälso- och sjukvård.

Om avgifter som uppbärs för utlämnandet av uppgifter bestäms särskilt. Sådant utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. är dock avgiftsfritt. Vidare får social- och hälsovårdsministeriet avgiftsfritt på begäran informationsservice som grundar sig på rättsskyddscentralen för hälsovårdens centralregister över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen, med undantag av den del som rättsskyddscentralen förvärvat av en utomstående tjänsteproducent.

25 §

Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet

Finns det grundad anledning att anta att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har blivit oförmögen att utöva sitt yrke, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ålägga honom att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus, varvid nödvändiga prov kan tas och annan undersökning utföras, om detta kan ske utan nämnvärd olägenhet (utredning av arbetsförmågan).

25 §

Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet

Finns det grundad anledning att anta att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården på grund av sjukdom, missbruk av rusmedel eller nedsatt funktionsförmåga eller av någon annan motsvarande orsak är oförmögen att utöva sitt yrke, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ålägga honom att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus (utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälsotillståndet).

Gällande lydelse

Finns det grundad anledning att anta att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har bristande yrkesskicklighet, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ålägga honom att för konstaterande av yrkesskickligheten eller annan kompetens genomgå förhör eller arbetsprövning eller ge ett arbetsprov (*utredning av yrkesskickligheten*).

Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan vid behov bestämma att mottagnings-, undersöknings- och vårdlokaliteterna samt journalhandlingarna hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården skall granskas (*granskning av mottagningsverksamheten*). Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan anlita sakkunniga för att utföra denna granskning.

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsätter sig en granskning av mottagningsverksamheten skall polisen vid behov ge handräckning.

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsätter sig en utredning av arbetsförmågan eller yrkesskickligheten eller en granskning av mottagningsverksamheten, kan rättsskyddscentralen för hälsovården förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

26 §

Felaktigt förfarande

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har

1) försummat någon skyldighet enligt 15—21 §§,

Föreslagen lydelse

Finns det grundad anledning att anta att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har bristande yrkesskicklighet *eller yrkeskunskaper*, kan rättsskyddscentralen för hälsovården ålägga honom att *genomgå arbetsprövning, ge ett arbetsprov eller genomgå förhör för utredande av hans yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper (utredning av yrkesskickligheten)*.

Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan vid behov bestämma att *det skall utföras en granskning av mottagningslokalerna hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården för undersökning av honom, hans yrkesutövning, den biträdande personalen, mottagnings-, undersöknings- och vårdlokalerna, utrustningen samt journalhandlingarna (granskning av mottagningsverksamheten)*. Rättsskyddscentralen för hälsovården eller länsstyrelsen kan anlita sakkunniga för att utföra denna granskning.

Vid granskningen av mottagningsverksamheten hos en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården är polisen skyldig att vid behov ge handräckning.

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsätter sig en utredning *eller en granskning som föreskrivs i 1—3 mom.*, kan rättsskyddscentralen för hälsovården förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

26 §

Påföljder av felaktigt förfarande

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården

1) *försummar* någon skyldighet enligt 15—21 §, *eller en läkare eller tandläkare försummar* någon skyldighet enligt 15—23 §,

Gällande lydelse

2) fullgjort sådana uppgifter för vilka hans utbildning och yrkesskicklighet skall anses otillräckliga eller hans verksamhetsmöjligheter begränsade eller

3) annars handlat felaktigt eller klandervärt, kan rättsskyddscentralen för hälsovården meddela personen i fråga närmare föreskrifter och anvisningar för yrkesutövningen samt tills vidare begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket eller frånta honom denna rätt tills vidare eller tills vidare återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller tills vidare förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

28 §

Oförmögenhet att utöva yrke

Har en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården på grund av ålder, sjukdom, missbruk av rusmedel eller av någon annan orsak blivit oförmögen att utöva sitt yrke, kan rättsskyddscentralen för hälsovården tills vidare begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket eller frånta honom denna rätt tills vidare eller tills vidare återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller tills vidare förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

Föreslagen lydelse

2) fullgör sådana uppgifter för vilka hans utbildning och yrkesskicklighet skall anses otillräcklig eller hans verksamhetsmöjligheter begränsade eller

3) annars *handlar* felaktigt eller klandervärt,

kan rättsskyddscentralen för hälsovården

a) *meddela personen i fråga närmare föreskrifter och anvisningar för yrkesutövningen,*

b) *för en bestämd tid eller tills vidare begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket,*

c) *för en bestämd tid eller tills vidare frånta en legitimerad yrkesutbildad person rätten att utöva yrket,*

d) *för en bestämd tid eller tills vidare förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda i förordning nämnd yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller*

e) *återkalla den rätt att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person.*

28 §

Oförmögenhet att utöva yrke

Är en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården på grund av sjukdom, missbruk av rusmedel eller nedsatt funktionsförmåga, eller någon annan motsvarande orsak eller på grund av på annat sätt med fog konstaterad brist på yrkesskicklighet oförmögen att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, kan rättsskyddscentralen för hälsovården besluta om åtgärder som avses i 26 §.

Denna lag träder i kraft den 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

